Menggalakkan Sistem Kewangan yang Progresif dan Inklusif

Bank Negara Malaysia terus memupuk sistem kewangan yang progresif dan inklusif selaras dengan hasil yang dihasratkan dalam Pelan Sektor Kewangan 2022–2026.

Seiring dengan Pelan Sektor Kewangan (PSK) 2022–2026 mencapai titik pertengahannya, keutamaan pembangunan BNM kekal tertumpu pada usaha untuk memajukan sistem kewangan inklusif yang menyokong transformasi ekonomi dalam persekitaran yang lebih digital. Komitmen ini ditegaskan lagi menerusi Rangka Kerja Rangkuman Kewangan kedua (2023-2026) (Financial Inclusion Framework, FIF)[1] yang menawarkan strategi bersasar untuk meningkatkan rangkuman kewangan. Pada tahun 2024, BNM mengutamakan inisiatif yang membantu perniagaan, terutamanya Perusahaan Mikro, Kecil dan Sederhana (PMKS) untuk membina daya tahan perniagaan, meningkatkan akses kepada kewangan dan peralihan kepada amalan hijau. BNM juga menggembleng usaha untuk meningkatkan tahap celik kewangan sambil memahami cabaran rangkuman kewangan yang dihadapi di peringkat lapangan bagi memastikan intervensi yang berkesan. Seiring dengan ini, BNM menggalakkan penyertaan oleh peserta utama untuk memacu inovasi yang bertanggungjawab dalam landskap perkhidmatan kewangan digital yang dinamik. Landskap yang berkembang ini juga menggariskan keperluan usaha lanjut untuk membangunkan model pembiayaan alternatif bagi menyokong transformasi ekonomi, menangani jurang perlindungan dan melengkapkan tenaga kerja untuk meraih peluang serta menangani cabaran yang muncul. Bab yang bertajuk "Menggalakkan Sistem Kewangan Islam yang Progresif dan Inklusif" dan "Ke Arah Sistem Kewangan yang Lebih Lestari" menghuraikan lebih lanjut tentang usaha utama dan perkembangan dalam memajukan kewangan berasaskan nilai melalui kepimpinan berwawasan kewangan Islam dan memudahkan peralihan yang teratur kepada ekonomi yang lebih lestari.

Meningkatkan Akses yang Berterusan kepada Pembiayaan

Pada tahun 2024, keadaan kredit kekal menyokong keperluan pembiayaan perniagaan, di mana pembiayaan kepada perniagaan meningkat sebanyak 5.1% (2023: 3.7%). Daripada jumlah ini, pertumbuhan pembiayaan Perusahaan Kecil dan Sederhana (PKS) terkumpul terus kekal kukuh pada 8.1% (2023: 8.7%), disokong oleh pengeluaran pembiayaan yang berterusan terutamanya bagi tujuan modal kerja. Kelulusan pembiayaan PKS baharu meningkat pada tahun 2024 berikutan kadar kelulusan yang lebih tinggi sebanyak 81.5% (2023: 80.9%), khususnya bagi sektor pembinaan (Rajah 1).

Dana BNM untuk PKS (Dana), yang merangkumi 8% daripada pembiayaan terkumpul kepada PKS, melengkapi pembiayaan daripada bank dan institusi kewangan pembangunan (IKP).[2] Sehingga akhir tahun 2024, kira-kira RM5 bilion masih tersedia untuk digunakan. Fokus semasa adalah untuk menyalurkan dana kepada bidang yang selaras dengan keutamaan ekonomi dan pembangunan negara, termasuk mempercepat transformasi digital dan penghijauan PKS (Gambar Rajah 1).

Pada tahun 2024, BNM meningkatkan peruntukan bagi Kemudahan Teknologi Tinggi dan Hijau (High Tech and Green Facility, HTG) dan Kemudahan Agromakanan (Agrofood Facility, AF) kepada RM6.2 bilion untuk menyokong peningkatan permintaan bagi transformasi digital dalam sektor strategik dan pengeluaran agromakanan.

[1] Rangka Kerja Rangkuman Kewangan 2011-2020 yang pertama telah dibangunkan oleh BNM untuk memajukan rangkuman kewangan dengan menumpukan pada empat dimensi, iaitu kebolehcapaian, pengambilan, penggunaan dan kepuasan perkhidmatan kewangan. Strategi bersasar yang dilaksanakan menerusi rangka kerja ini mencapai hasil yang progresif serta meletakkan asas kukuh yang meluaskan lagi tahap rangkuman kewangan di negara ini.

[2] IKP yang ditetapkan di bawah Akta Institusi Kewangan Pembangunan 2002 adalah Bank Kerjasama Rakyat Malaysia (Bank Rakyat), Bank Pertanian Malaysia Berhad (Agrobank), Bank Simpanan Nasional (BSN), Bank Pembangunan Malaysia Berhad (BPMB), Export-Import Bank of Malaysia Berhad (EXIM Bank) dan Small Medium Enterprise Development Bank Malaysia Berhad (SME Bank).

Rajah 1: Prestasi Pembiayaan PKS

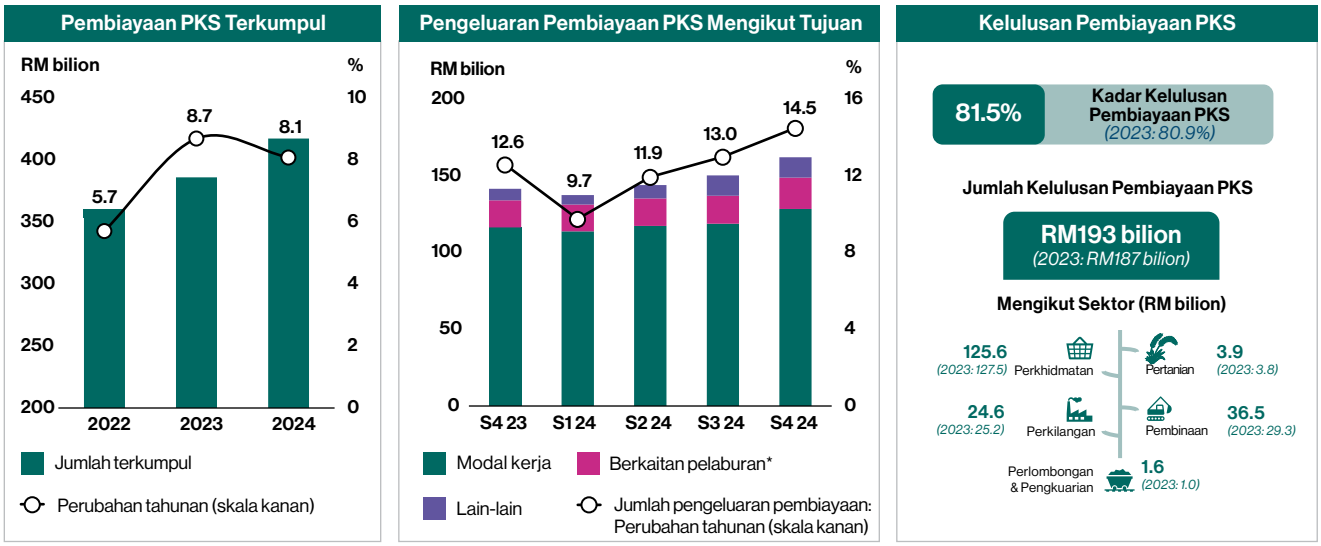

* Tujuan berkaitan pelaburan termasuk pembiayaan bagi tujuan pembelian harta tanah bukan kediaman, harta kediaman untuk kegunaan perniagaan, aset tetap (termasuk kereta) dan aktiviti pembinaan.

Nota: Mencerminkan pinjaman/pembiayaan daripada sistem perbankan dan institusi kewangan pembangunan (IKP).

Sumber: Bank Negara Malaysia

Gambar Rajah 1: Kemudahan yang Tersedia di Bawah Dana BNM untuk PKS Menyediakan Bantuan Bersasar kepada PKS

* Termasuk individu bekerja sendiri, pekerja gig dan peserta iTEKAD.

Sumber: Bank Negara Malaysia

Kemudahan Perusahaan Mikro (Micro Enterprises Facility, MEF) juga ditingkatkan sehingga RM1 bilion untuk memenuhi permintaan masa hadapan. Skop Dana BNM untuk PKS akan dikaji semula bagi memastikan keperluan PKS Malaysia terus dipenuhi. Usaha ini termasuk meningkatkan daya tahan PKS terhadap banjir, menyasarkan pembiayaan kepada PKS yang lebih baharu dan menyediakan sokongan tambahan bagi PKS dalam sektor pelancongan dengan menjelangnya Tahun Melawat Malaysia 2026. Selaras dengan aspirasi ekonomi Malaysia, BNM juga akan menilai dan memperkukuh reka bentuk Dana tersebut untuk meningkatkan lagi impaknya terhadap segmen yang tidak dan kurang mendapat perkhidmatan kewangan. Tindakan ini termasuk meneroka model inovatif melangkaui pembiayaan konsesi serta mengkaji cara untuk mempertingkatkan penyertaan sektor swasta.

Pada tahun 2024, BNM mengeluarkan Dokumen Dasar Skim Pembiayaan Mikro (SPM) yang bertujuan untuk meningkatkan akses usahawan mikro kepada pembiayaan dan perkhidmatan berkualiti. Had pembiayaan SPM dinaikkan hingga RM100,000 (daripada RM50,000) tanpa cagaran.[3] Skim jaminan juga diperkenalkan oleh Credit Guarantee Corporation dengan kerjasama institusi kewangan peserta untuk menyokong usahawan mikro yang dinilai terlalu berisiko dalam keadaan biasa. Setakat ini, sebanyak 15 institusi kewangan peserta menawarkan 42 produk pembiayaan mikro menerusi SPM dan telah memanfaatkan lebih 300,000 usahawan mikro sejak penubuhannya. Pada akhir tahun 2024, pembiayaan terkumpul di bawah SPM meningkat sebanyak 19.2% kepada RM2.1 bilion (akhir 2023: RM1.8 bilion).

Inisiatif iTEKAD,[4] yang kini memasuki tahun kelima terus membantu usahawan mikro berpendapatan rendah untuk membina kemahiran dan mengembangkan perniagaan bagi mengukuhkan lagi rekod prestasi dan akses mereka kepada pembiayaan (Gambar Rajah 2). Sejak penubuhannya, iTEKAD telah membantu lebih 9,000 usahawan mikro. Program iTEKAD telah berkembang melalui perkongsian dengan 14 institusi kewangan peserta, dengan tambahan satu lagi bank yang menyertai inisiatif ini pada tahun 2024. Institusi kewangan peserta ini juga bekerjasama dengan lebih 100 rakan pelaksana untuk meluaskan jangkauan dan menghasilkan impak positif kepada ekosistem iTEKAD (Gambar Rajah 3). Menerusi Belanjawan 2025, Kerajaan menawarkan dua insentif iaitu peruntukan geran tambahan sebanyak RM15 juta untuk modal permulaan peserta iTEKAD dan peruntukan geran padanan baharu berjumlah RM5 juta untuk caruman insurans dan takaful. Peruntukan ini akan menggalakkan Institusi kewangan peserta untuk menyepadukan lagi kewangan sosial dalam pembiayaan dan perlindungan kewangan yang disasarkan kepada usahawan mikro.

Gambar Rajah 2: Impak iTEKAD terhadap Usahawan Mikro Berpendapatan Rendah yang Dipaparkan Menerusi Kisah Kejayaan Peserta

Azmi ialah pengasas Dr. Shoes. Pada mulanya, beliau menjalankan perniagaan membaiki dan menghasilkan kasut, beg dan barangan kulit secara manual. Dengan modal permulaan yang diterima menerusi iTEKAD, Azmi membeli mesin dan bahan yang diperlukan untuk meningkatkan kapasiti pengeluaran. Hasilnya, Azmi berjaya meningkatkan pengeluarannya daripada tiga sandal sehari secara manual kepada tiga kali pengeluaran sebelum ini. Peningkatan pendapatan sebegini membolehkan Azmi meningkatkan taraf hidup keluarganya.

Walaupun bekerja sebagai barista sejak 11 tahun lepas, Amanina menghadapi kekangan kewangan untuk memulakan perniagaannya sendiri. Menerusi iTEKAD, Amanina mendapat peluang untuk membuka kafe sebagai penerima francais (*franchisee*) Monti Keopi. Dengan menyertai latihan berstruktur yang ditawarkan oleh program iTEKAD, Amanina mengasah kemahiran penting dalam pengurusan kewangan dan perniagaan, hubungan dengan pembekal, serta pengurusan kakitangan yang berkesan.

Aina, pengasas ScarfRosie, memulakan perniagaannya dengan menjual selendang secara dalam talian. Setelah menyertai program iTEKAD, Aina dapat membuka kedai fizikal dan meningkatkan jualannya. Pendapatan yang dihasilkan daripada perniagaan yang berkembang ini membantu Aina membayar yuran pengajiannya dan memberikan sokongan kewangan kepada keluarganya. iTEKAD juga membolehkannya menyediakan peluang pekerjaan kepada pelajar universiti, membolehkan mereka bekerja di ScarfRosie, menerima gaji dan meringankan cabaran kewangan masing-masing.

Sumber: Video The Alliance for Financial Inclusion bertajuk "iTEKAD: Memperkasakan Usahawan Mikro Malaysia" ini boleh ditonton di https://youtu.be/5kTg4_aGoQ8?si=ERPm-VijNU0SD-jj

[3] Tertakluk kepada penilaian oleh institusi kewangan peserta, jaminan kewangan daripada pihak ketiga atau cagaran mungkin diperlukan dalam senario tertentu untuk meningkatkan kebarangkalian usahawan mikro mendapat pembiayaan.

[4] Untuk maklumat lanjut, sila rujuk rencana sorotan "iTEKAD: Pendekatan Ekosistem dalam Meningkatkan Kewangan Sosial" dalam Laporan Tahunan BNM 2023.

Pasar iTEKAD menampilkan 13 usahawan mikro di Simposium Sasana 2024

Gambar Rajah 3: Perkembangan dan Impak iTEKAD pada Tahun 2024

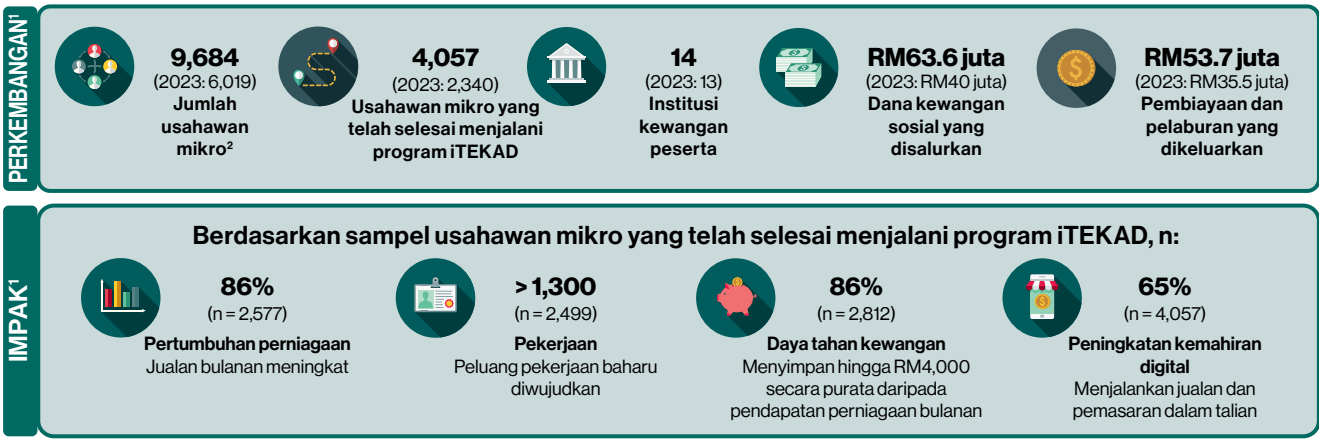

[1] Data setakat bulan Disember 2024.
[2] Jumlah peserta merujuk bilangan peserta yang sedang menjalani atau telah selesai menjalani program iTEKAD, mencerminkan jumlah penerima manfaat iTEKAD.

Sumber: Bank Negara Malaysia dan institusi kewangan peserta

IKP sebagai penggerak utama untuk memacu pertumbuhan yang mampan dan meningkatkan rangkuman industri

Pada tahun 2024, pembiayaan terkumpul IKP meningkat sebanyak 5.6% kepada RM183.3 bilion (2023: meningkat 6% kepada RM173.5 bilion). Jumlah ini menyokong lebih 3 juta PKS, perusahaan mikro, syarikat permulaan[5] dan golongan berpendapatan rendah. Pembiayaan ini telah menghasilkan impak positif, mewujudkan serta mengekalkan pekerjaan untuk lebih 130,000 individu. Selain itu, pada tahun 2024,[6] lebih 14,000 pelanggan perniagaan[7] dapat mengembangkan perniagaan mereka seperti yang dibuktikan oleh perolehan jualan dan pengembangan perniagaan yang lebih tinggi. Pencapaian ini dibolehkan melalui Rangka Kerja Pengukuran Prestasi (Performance Measurement Framework, PMF)[8] yang membimbing IKP dalam membangunkan strategi terancang (*intentional strategies*) yang mewujudkan hasil tambahan (*additionalities*) melalui aktiviti perniagaan mereka (Gambar Rajah 4) untuk memberikan nilai tambah kepada sistem kewangan dan ekonomi yang lebih luas (Gambar Rajah 5). Pada tahun 2024, Kumpulan Kerja PMF (PMF Working Group, PMFWG) ditubuhkan untuk memajukan pelaksanaan PMF yang berkesan di seluruh IKP. Sebagai platform kolaboratif, PMFWG memudahkan dialog terbuka dalam kalangan pihak berkepentingan untuk membincangkan cabaran berkaitan pelaksanaan PMF, menggalakkan perkongsian strategi yang berkesan dan mengintegrasikan kemajuan teknologi untuk menyelaraskan proses pengumpulan data.

[5] Perniagaan yang beroperasi kurang dari 3 tahun.
[6] Daripada 24,000 perniagaan yang ditinjau.
[7] Termasuk perniagaan yang melaporkan peningkatan status, seperti peralihan daripada perniagaan kecil kepada sederhana, atau daripada perniagaan sederhana kepada besar, atau mengalami peningkatan dalam penarafan kredit.

[8] PMF ialah rangka kerja pengukuran untuk IKP yang merangkumi sumbangan yang lebih luas daripada pembiayaan. Rangka kerja ini menekankan penciptaan hasil tambahan, iaitu peningkatan nilai sosial yang tidak akan berlaku dalam persekitaran komersial semata-mata.

Gambar Rajah 4: Ilustrasi Cara PMF Mendorong IKP Melaksanakan Mandatnya dan Memberikan Nilai Tambah kepada Ekosistem Kewangan

Komponen Penambahan

Penambahan Dasar
Sumbangan IKP ke arah reka bentuk dasar dan keupayaan sektor awam

Penambahan Kewangan
Sumbangan IKP ke arah mengecilkan jurang pembiayaan, menyediakan pembiayaan kitaran berbalas dan sokongan lain kepada sektor strategik dan segmen yang kurang mendapat perkhidmatan kewangan

Penambahan Reka Bentuk
Sumbangan IKP ke arah pembangunan sosioekonomi dan membina daya tahan pelanggan

Penambahan Demonstrasi
Sumbangan IKP dalam membangunkan keupayaan sektor swasta dengan menunjukkan potensi pertumbuhan segmen sasaran untuk menarik sokongan sektor swasta

Ilustrasi Hubungan Antara Penambahan

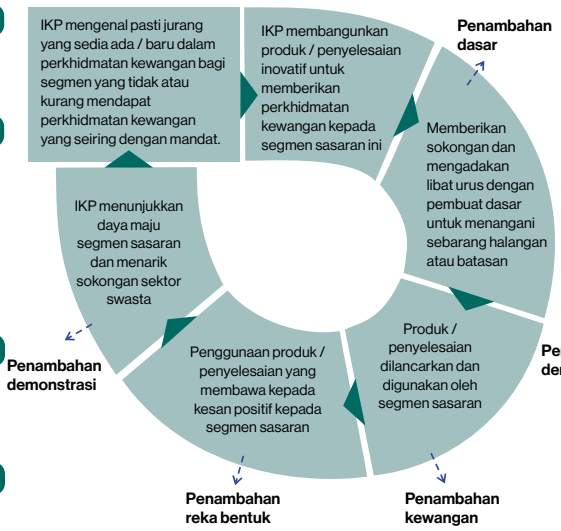

Contoh Aliran Penambahan Bagi Sebuah IKP

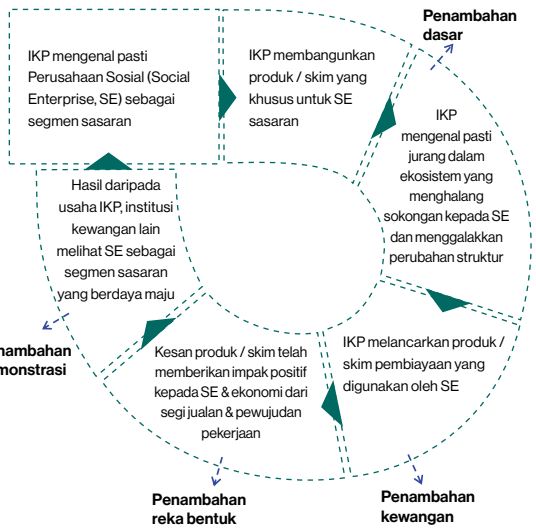

Sumber: Bank Negara Malaysia

Gambar Rajah 5: Pencapaian IKP dalam Pewujudan Penambahan pada Tahun 2024

PENAMBAHAN KEWANGAN

Pada tahun 2024, IKP meluluskan pembiayaan kepada sebanyak 1.3 juta akaun termasuk individu berpendapatan rendah dan perniagaan dalam sektor yang diberikan mandat:

- Kewangan Hijau **RM5 bilion**
- Infrastruktur **RM4.5 bilion**
- Eksport **RM2.3 bilion**
- Pertanian **RM966 juta**
- PMKS & Koperasi **RM8 bilion**
- Individu berpendapatan rendah **RM26 bilion**

90% Peminjam kewangan mikro yang mendapat perkhidmatan kewangan daripada IKP[1]

46% Mukim yang hanya mendapat perkhidmatan kewangan daripada IKP

40% Pertumbuhan tahunan peserta iTEKAD

79% Daripada jumlah kelulusan isi rumah merupakan untuk golongan berpendapatan rendah[2]

Melebihi... 630,000 Individu yang baharu mendaftar ke platform perbankan digital

Hampir mencecah... 1 juta Individu yang dicapai melalui program celik kewangan

Melebihi... 30,000 Perniagaan yang dilatih melalui program bina upaya

PENAMBAHAN DEMONSTRASI

RM1.3 bilion
Pembiayaan dikumpulkan daripada sektor swasta

27 projek

PENAMBAHAN REKA BENTUK

Melebihi... 10,000 Perniagaan mencapai pertumbuhan pendapatan

Hampir... 4,000 Perniagaan mencapai penghijrahan menaik[3]

Melebihi... 130,000 Pekerjaan yang baru diwujudkan atau dikekalkan

PENAMBAHAN DASAR

Melancarkan **penyelesaian agrotakaful yang pertama dalam pasaran** untuk melindungi petani melalui sokongan dan penglibatan yang aktif dengan pembuat dasar dan pelbagai pihak berkepentingan

Bekerjasama secara aktif dengan KPM[4] untuk membangunkan modul pendidikan kewangan (*financial education*, FE) yang disepadukan dalam platform DELIMa[5] KPM, **memperluas jangkauan FE kepada anak-anak kecil yang masih bersekolah**

Penyelesaian berasaskan semula jadi yang direka khusus (contohnya buluh dan bioarang) **untuk pekebun kecil** yang berpotensi mempertingkatkan eksport minyak sawit hijau melalui program kerajaan

[1] Berdasarkan bilangan akaun terkumpul melalui Skim Pembiayaan Mikro (SPM).
[2] Berdasarkan bilangan akaun yang diluluskan dalam CCRIS.
[3] Penghijrahan menaik: tidak formal kepada formal, mikro → kecil → sederhana → besar atau peningkatan dalam penarafan kredit.
[4] Kementerian Pendidikan Malaysia
[5] Inisiatif Pembelajaran Pendidikan Digital Malaysia

Sumber: Bank Negara Malaysia

Kerjasama BNM dan World Bank dalam Bengkel Kewangan Hijau: Strategi Menangani Jurang Pembiayaan Kelestarian dan Daya Tahan Iklim

Seperti yang digariskan dalam PMF, fokus tambahan utama IKP runcit adalah untuk meningkatkan tahap celik kewangan rakyat Malaysia. Dengan kerjasama Kementerian Pendidikan, platform DELIMa[9] menawarkan sumber pendidikan kewangan kepada sekolah-sekolah yang melibatkan 2.1 juta pelajar. Selanjutnya, IKP akan merintis program pendidikan kewangan Tepat Masa (Just-In-Time). Program ini bertujuan untuk menangani isu-isu hutang yang tinggi melalui panduan bersasar untuk membuat keputusan berdasarkan maklumat mencukupi berdasarkan topik penting seperti simpanan, perancangan persaraan dan pengurusan hutang, terutamanya dalam kalangan individu muda dan penjawat awam.[10]

IKP menyumbang kepada usaha kelestarian dengan meluluskan hampir RM5 bilion untuk pembiayaan inisiatif mitigasi dan adaptasi iklim pada tahun 2024. Pembiayaan ini menyokong projek dalam ekonomi kitaran, penyahkarbonan industri, inovasi sisa kepada tenaga dan daya tahan iklim. IKP juga memperkenalkan produk kewangan hijau seperti akaun simpanan dengan perlindungan takaful terhadap risiko banjir, takaful tanaman yang pertama di Malaysia untuk petani kecil dan program pembiayaan perdagangan bernilai RM1.5 bilion dengan kalkulator pelepasan karbon. Usaha bagi meningkatkan lagi keupayaan kewangan hijau IKP meliputi Bengkel Kewangan Hijau anjuran bersama oleh BNM dan Bank Dunia yang bertujuan untuk membuka peluang pembiayaan, mengurangkan risiko serta menyokong peralihan iklim bagi golongan mudah terjejas.

Berikutan pengumuman Belanjawan 2024, penstrukturan semula IKP yang melibatkan penggabungan Bank Pembangunan Malaysia Berhad, SME Bank dan EXIM Bank sedang dilaksanakan. Dengan menggabungkan sumber dan kepakaran, bakal IKP gabungan ini dijangka menawarkan penyelesaian kewangan yang lebih komprehensif dan inisiatif pembinaan keupayaan, terutamanya bagi golongan yang tidak dan kurang mendapat perkhidmatan kewangan seperti PKS dan perusahaan Bumiputera.

Meningkatkan Rangkuman Kewangan dan Akses kepada Produk dan Perkhidmatan Kewangan

Memajukan strategi rangkuman kewangan

Menggalakkan rangkuman kewangan adalah usaha utama ke arah meningkatkan daya tahan dan kesejahteraan kewangan rakyat Malaysia. Dalam usaha untuk mencapai hasil pembangunan yang lebih luas, aspek utama FIF yang kedua ialah proses pemantauan dan penilaian (*monitoring and evaluation*, M&E) berstruktur. Proses M&E memberikan tumpuan terhadap penunjuk prestasi utama (*key performance indicators*, KPI) berdasarkan tiga tema, iaitu akses, penggunaan dan keupayaan (Gambar Rajah 6) yang membantu memastikan ketelusan dan memandu usaha kolektif, termasuk inisiatif yang diterajui oleh industri.

[9] Digital Education Learning Initiative Malaysia (DELIMa) ialah platform yang menawarkan perkhidmatan interaktif dan mudah diakses yang diperlukan oleh guru dan pelajar dalam sistem persekolahan di Malaysia.

[10] Berdasarkan Kaji Selidik Keupayaan dan Rangkuman Kewangan dari Segi Permintaan (FCI) 2021, penjawat awam membentuk peratusan tertinggi peminjam pinjaman peribadi, dan mencakupi 10%–13% daripada kes kemuflisan baharu antara tahun 2021 hingga 2024.

Gambar Rajah 6: Bidang Utama Rangkuman Kewangan dan Takrifan, Penunjuk Prestasi Utama untuk Mengukur Kemajuan Rangkuman Kewangan

Akses

Keupayaan untuk menggunakan perkhidmatan dan produk yang sesuai yang ditawarkan oleh institusi kewangan formal.

Penggunaan

Had atau tahap perkhidmatan kewangan dan penggunaan produk.

Keupayaan

Mempunyai gabungan pengetahuan kewangan, kemahiran, sikap dan tingkah laku yang diperlukan untuk membuat keputusan kewangan yang bijak dan akhirnya mencapai kesejahteraan kewangan individu.

Sumber: Bank Negara Malaysia

Gambar Rajah 6: Bidang Utama Rangkuman Kewangan dan Takrifan, Penunjuk Prestasi Utama (KPI) untuk Mengukur Kemajuan Rangkuman Kewangan (bersamb...)

Penunjuk	Garis Dasar (2023)	Sasaran (2026)
Akses		
% mukim dengan >2000 penduduk perlu mempunyai sekurang-kurangnya satu titik akses kewangan (FAP) bagi jarak perjalanan sejauh 10 km atau radius 5 km[1]	96%	Semua mukim
Bilangan Terminal Layan Diri (SST) yang dilengkapi dengan Deposit Tunai Antara Bank (Interbank Cash Deposit, IBCD)	906	Sekurang-kurangnya 25% daripada jumlah CRM
% penduduk dewasa[2] yang mempunyai akaun formal[3]	98%	99%
% penduduk dewasa yang mempunyai akaun deposit	97%	98%
% penduduk dewasa yang mempunyai akaun digital[4]	Data baharu, sedang menunggu hasil	
% pembiayaan PKS kepada jumlah pembiayaan perniagaan (jumlah amaun terkumpul)	48%	50%
Kadar kelulusan pembiayaan dalam kalangan PKS	80.9%	Penambaikan secara berterusan
Kadar penembusan insurans/takaful sebagai % KDNK	4.7% (2022)	4.8%–5%
Bilangan individu yang melanggan insurans mikro/mikrotakaful	781,727	Menggandakan pelanggan insurans/ takaful mikro dari tahun 2021[5]
% penduduk dewasa yang percaya penyedia perkhidmatan kewangan akan melayan mereka dengan adil	90% (2021)	92%
Penggunaan		
% pelanggan yang mempunyai akaun deposit aktif (lebih satu urus niaga sebulan)	Data baharu, sedang menunggu hasil	
Kadar Pertumbuhan Tahunan Terkompaun (Compounded Annual Growth Rate, CAGR) e-pembayaran per kapita	13.3% (2020)[6]	Melebihi 15%
% akaun pembiayaan[5] berbayar untuk isi rumah	98%	Penambahbaikan berterusan
Keupayaan		
OECD/INFE International Survey of Adult Financial Literacy	61.0	Merapatkan jurang dengan Purata OECD
Indeks Literasi dan Keupayaan Kewangan Malaysia (Malaysia Financial Literacy and Capability, MYFLIC)	59.0 (2021)	Merapatkan jurang dengan Purata OECD
% individu yang berkongsi kata laluan/PIN akaun bank dengan pihak ketiga	37% (2021)	Merapatkan jurang dengan Purata OECD
% individu yang mengambil berat tentang keselamatan laman web sebelum membuat transaksi dalam talian	38% (2021)	Merapatkan jurang dengan Purata OECD
% penduduk dewasa yang mampu menampung perbelanjaan hidup selama 3–6 bulan, sekiranya kehilangan sumber pendapatan utama	36% (2021)	Merapatkan jurang dengan Purata OECD

[1] Titik Akses Kewangan (*financial access points*, FAP) merujuk tempat yang menyediakan perkhidmatan kewangan minimum untuk menerima deposit dan memudahkan pengeluaran dana oleh pelanggan. FAP termasuk cawangan bank, unit bergerak institusi kewangan, terminal elektronik deposit dan pengeluaran serta bank ejen.
[2] Penduduk dewasa merujuk populasi yang berusia lebih 15 tahun.
[3] Akaun formal merujuk deposit, pembiayaan, insurans/takaful, akaun e-dompet dan akaun digital dengan entiti yang dikawal selia.
[4] Akaun digital merujuk e-wang, perbankan mudah alih dan perbankan Internet.
[5] Peserta insurans mikro/takaful mikro (Perlindungan Tenang) tahun 2021: 610,013
[6] Data tahun 2020 (sebelum pandemik) digunakan sebagai garis asas untuk perbandingan yang lebih realistik.
[7] Akaun pembiayaan berbayar ditakrifkan sebagai akaun pinjaman dengan satu bulan atau kurang daripada sebulan tertunggak.

Nota : Kemas kini perkembangan tahunan bagi penunjuk ini akan disediakan menerusi bahagian "Rangkuman Kewangan" di laman sesawang BNM (http://www.bnm.gov.my/financial-inclusion-data-for-Malaysia) mulai suku kedua tahun 2025.

Sumber: Bank Negara Malaysia dan OECD

Ketersediaan pusat akses kewangan

Pusat akses kewangan fizikal[11] (*financial access points*, FAP) kekal sebagai kemudahan penting bagi pengguna yang beralih ke arah perkhidmatan digital. Kedudukan Malaysia adalah antara yang tertinggi di rantau ini dari segi ketersediaan FAP dengan 95% mukim[12] menerima perkhidmatan.[13] Di kawasan yang kurang mendapat perkhidmatan kewangan, ejen bank dan bank bergerak memainkan peranan penting dalam meluaskan akses kepada perkhidmatan perbankan penting, dengan 44% mukim bergantung sepenuhnya pada perkhidmatan ini (Gambar Rajah 7). BNM kekal komited untuk memenuhi keperluan 46 mukim yang belum mendapat perkhidmatan kewangan lagi.

Gambar Rajah 7: Penunjuk Prestasi Utama Ejen Bank dan Bank Bergerak (di bawah BBI) pada tahun 2024

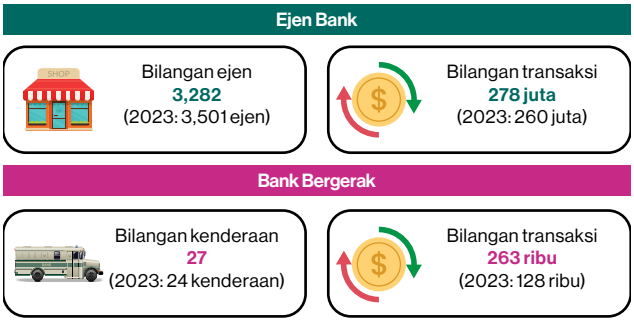

Sumber: Bank Negara Malaysia

Rangkaian bank bergerak telah diperluas pada tahun 2024 dengan peruntukan sebanyak RM10 juta daripada Kerajaan untuk Inisiatif Bank Bergerak (Bank Bergerak Initiative, BBI)[14] (Gambar Rajah 8).

Pada Bulan Literasi Kewangan (Financial Literacy Month, FLM) 2024, BBI telah menganjurkan 18 program di 10 buah negeri dengan jangkauan lebih 7,400 orang. Kaji selidik Literasi Kewangan Digital (Digital Financial Literacy, DFL) yang dijalankan semasa tempoh ini menunjukkan peningkatan skor yang lebih baik di kawasan yang menerima perkhidmatan BBI.[15] Peningkatan ini mencerminkan keberkesanan khidmat nasihat kewangan dan inisiatif pendidikan yang disediakan melalui bank bergerak. Sila rujuk bab bertajuk "Menyantuni Rakyat Malaysia" untuk dapatan kaji selidik DFL.

Pengenalan perkhidmatan deposit tunai antara bank (Interbank Cash Deposit, IBCD) oleh PayNet telah meningkatkan akses pengguna kepada perkhidmatan kewangan. Perkhidmatan ini bertujuan untuk memudahkan deposit tunai terutamanya di kawasan luar bandar yang mempunyai pusat akses yang terhad, sekali gus menggalakkan simpanan dalam kalangan kumpulan yang kurang mendapat perkhidmatan kewangan.

Gambar Rajah 8: Lokasi Bank Bergerak

Setakat tahun 2024, sebanyak 27 cawangan bank bergerak beroperasi di 63 mukim merentasi tujuh negeri di Malaysia (disediakan oleh tujuh institusi kewangan peserta)

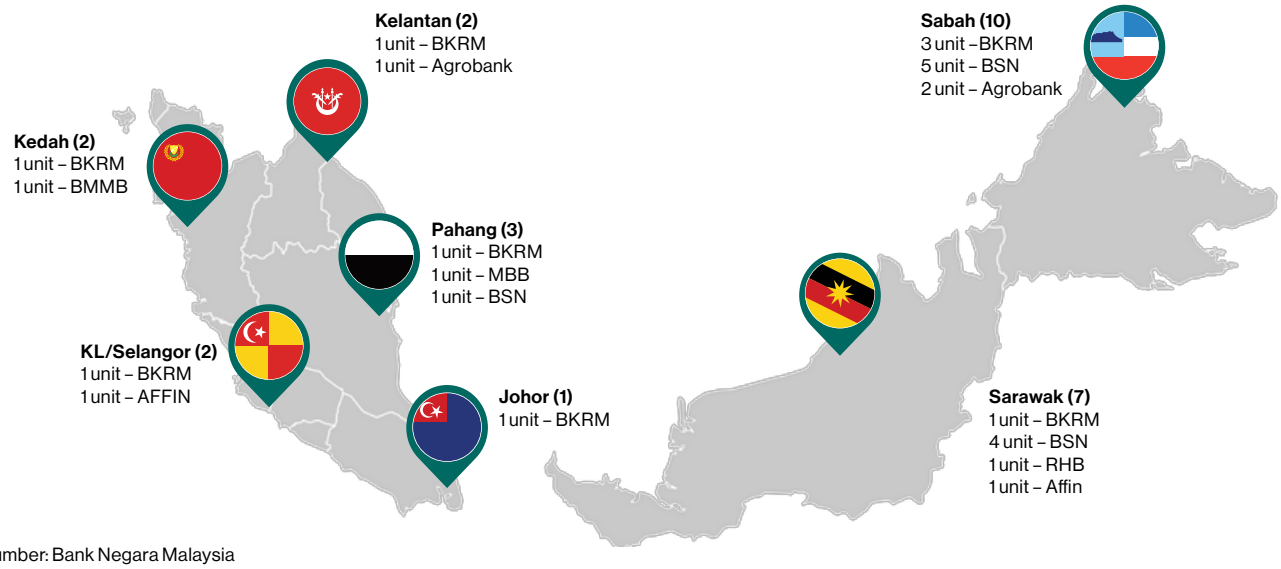

Sumber: Bank Negara Malaysia

[11] FAP ialah lokasi yang membolehkan individu melakukan aktiviti perbankan asas seperti deposit dan pengeluaran tunai. FAP termasuk cawangan bank, terminal elektronik atau ejen yang dilantik.

[12] Mukim ditakrifkan sebagai bahagian kecil dalam sesebuah daerah.

[13] Sebuah mukim dengan sekurang-kurangnya satu FAP yang mempunyai fungsi tunai masuk dan tunai keluar iaitu cawangan bank, ejen bank, terminal layan diri dan bank bergerak.

[14] Sejak tahun 2022, BBI telah membantu bank menawarkan perkhidmatan perbankan penting seperti deposit tunai, pengeluaran dan pendaftaran perkhidmatan digital melalui unit bergerak.

[15] Skor purata 85% dibandingkan dengan 77% untuk lokasi lain.

Pada akhir tahun 2024, sembilan[16] pemeroleh IBCD (bank atau penyedia perkhidmatan bukan bank) telah mengaktifkan IBCD, manakala dua lagi pemproses akan beroperasi menjelang bulan Februari 2025 (Gambar Rajah 9).

Bersama-sama dengan Kerajaan, institusi kewangan dan PayNet, usaha yang selaras dengan matlamat FIF kedua sedang dijalankan untuk memastikan akses yang lebih baik kepada perkhidmatan kewangan.

Bank bergerak dari pelbagai institusi kewangan di seluruh Malaysia

Gambar Rajah 9: Ciri-ciri Utama Deposit Tunai Antara Bank

Apa itu IBCD?

Deposit Tunai Antara Bank (Interbank Cash Deposit, IBCD) ialah kemudahan yang membolehkan pengguna mendepositkan wang tunai ke dalam akaun bank penerima lain menggunakan Mesin Deposit Tunai (Cash Deposit Machine, CDM) atau Mesin Kitar Semula Tunai (Cash Recycler Machine, CRM). IBCD membolehkan transaksi kredit masa nyata tanpa kad dari satu bank ke akaun bank lain. IBCD dioperasikan oleh PayNet menerusi Rangkaian ATM Berkongsi (Shared ATM Network, SAN).

Sumber: Bank Negara Malaysia

[16] Safeguards CS Sdn. Bhd, Euronet Services Malaysia Sdn. Bhd., MBSB Bank Berhad, Alliance Bank Malaysia Berhad, Bank Muamalat Malaysia Berhad, Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad, Bank Islam Malaysia Berhad, United Overseas Bank (Malaysia) Bhd dan Bank Pertanian Malaysia Berhad (Agrobank).

Menggalakkan tawaran perlindungan kewangan yang inklusif

Sektor insurans dan takaful adalah penting dalam melindungi individu dan perniagaan daripada pelbagai risiko yang tidak dijangka dan menyumbang kepada pembangunan masyarakat yang inklusif dan berdaya tahan. Pada tahun 2024, 45.5% daripada rakyat Malaysia mempunyai sekurang-kurangnya satu polisi insurans hayat atau sijil takaful keluarga, peningkatan sebanyak 41.5% daripada tahap sebelum pandemik pada tahun 2019. Polisi insurans hayat dan sijil takaful keluarga lazimnya menyaksikan kadar pengambilan yang lebih tinggi di kawasan bandar seperti Kuala Lumpur dan Pulau Pinang, seiring dengan kesedaran yang lebih tinggi terhadap kepentingan perlindungan.

Sepanjang tahun 2024, terdapat lebih 530,000 langganan produk insurans mikro dan takaful mikro di bawah rangka kerja Perlindungan Tenang (PT). Sejak pelancaran dokumen dasar PT[17] yang disemak dan pelaksanaan program baucar PT pada tahun 2021, pengambilan PT kumulatif telah meningkat dengan ketara dan jumlah langganan pada masa ini adalah sebanyak 4.9 juta. Angka ini dianggarkan 49 kali kadar pengambilan sejak rangka kerja PT dilancarkan pada tahun 2017 hingga tahun 2021.[18] Tuntutan sebanyak RM17 juta telah dibayar pada tahun 2024, menunjukkan peningkatan sebanyak 20% dibandingkan dengan tahun 2023. Pembayaran tuntutan ini meliputi peristiwa kehidupan luar jangka dan peristiwa buruk seperti kematian, kemalangan diri dan penyakit kritikal.

Seperti yang diumumkan dalam Belanjawan 2025, program baucar PT akan menyediakan bantuan kewangan sebanyak RM30 kepada penerima Sumbangan Tunai Rahmah untuk membeli atau memperbaharui produk PT. Selain PT, Kerajaan juga telah melanjutkan skim mySalam selama dua tahun lagi sehingga akhir tahun 2025. Pelanjutan ini membolehkan golongan mudah terjejas untuk terus mendapat manfaat daripada perlindungan takaful mampu milik serta pada masa yang sama menggalakkan pengambilan produk PT untuk mengekalkan perlindungan pada masa hadapan. Pada tahun 2024, pengendali insurans dan takaful (*insurance and takaful operators*, ITO) telah memanfaatkan data daripada pengalaman tuntutan mySalam untuk menyokong pembangunan produk insurans mikro dan takaful mikro yang lebih inovatif.

Usaha untuk meningkatkan kesedaran tentang ketersediaan dan kepentingan produk perlindungan ini juga penting. Dalam hal ini, Jaringan Pendidikan Kewangan (Financial Education Network, FEN)[19] menggabungkan program pendidikan tentang perlindungan risiko peribadi dalam semua aktiviti jangkauan dan program pendidikan kewangan.

Memahami dan Menangani Cabaran Rangkuman Kewangan

Memahami perspektif komuniti tempatan merupakan faktor penting untuk membangunkan intervensi yang berkesan bagi kumpulan yang tidak dan kurang mendapat perkhidmatan kewangan. FIF kedua BNM mengenal pasti enam ciri utama segmen ini (Gambar Rajah 10).

[17] Dokumen dasar PT yang dilancarkan pada tahun 2021 ini membentangkan keperluan yang telah disemak sejak produk PT diperkenalkan pada tahun 2017. Semakan ini merangkumi peluasan saluran pengedaran dan keperluan perlindungan pengguna yang diperkukuh.

[18] Kadar pengambilan PT kumulatif dari tahun 2017 hingga tahun 2021 berjumlah melebihi 100,000 langganan.

[19] FEN ialah kerjasama antara agensi yang dipengerusikan bersama oleh BNM dan Suruhanjaya Sekuriti Malaysia, dan dianggotai oleh Kementerian Pendidikan Tinggi, Perbadanan Insurans Deposit Malaysia, Kumpulan Wang Simpanan Pekerja, Agensi Kaunseling dan Pengurusan Kredit dan Permodalan Nasional Berhad.

Gambar Rajah 10: Panduan Berasaskan Prinsip Golongan yang Tidak dan Kurang Mendapat Perkhidmatan Kewangan

Sumber: Bank Negara Malaysia

Sesi libat urus BNM dan Yayasan MySDG bersama perbadanan bukan kerajaan (non- governmental organisation, NGO) dan perusahaan sosial untuk "Memperkasa Keupayaan Kewangan dan Rangkuman bagi Segmen yang Kurang Mendapat Perkhidmatan"

Semasa Bulan Literasi Kewangan (Financial Literacy Month, FLM) 2024, BNM bekerjasama dengan Yayasan MySDG[20] untuk menyantuni pertubuhan bukan kerajaan dan perusahaan sosial utama. Sesi ini, yang memberikan tumpuan pada golongan mudah terjejas termasuk Orang Asli dan Orang Kurang Upaya (OKU), mengetengahkan cabaran unik yang dihadapi oleh golongan tersebut serta perlunya langkah bersasar untuk memperkasakan mereka dari segi kewangan. Sesi ini juga meningkatkan kesedaran golongan tersebut tentang inisiatif dan pendidikan rangkuman kewangan yang sedia ada[21] serta mekanisme aduan

[20] Yayasan Matlamat Pembangunan Mampan Malaysia (Yayasan MySDG) ialah sebuah yayasan yang khusus untuk membantu komuniti mudah terjejas. Matlamat yayasan ini adalah untuk meningkatkan kemajuan Malaysia ke arah mencapai Matlamat Pembangunan Mampan (Sustainable Development Goals, SDG).

[21] Inisiatif ini meliputi pembiayaan mikro, program perlindungan risiko kewangan seperti Perlindungan Tenang dan i-Mula 50. i-Mula 50 ialah inisiatif Persatuan Insurans Hayat Malaysia (Life Insurance Association of Malaysia, LIAM) dengan kerjasama syarikat ahli LIAM untuk menggalakkan pembelian perlindungan insurans hayat untuk pembeli kali pertama. Dana sejumlah RM5 juta yang diperuntukkan untuk inisiatif ini menawarkan subsidi sebanyak RM50 bagi setiap polisi insurans hayat yang layak untuk menjadikan pembelian insurans lebih mampu milik.

dan penyelesaian pertikaian.[22] Untuk maklumat lanjut tentang inisiatif dan libat urus pendidikan utama semasa FLM 2024, sila rujuk bab "Menyantuni Rakyat Malaysia".

Menggalakkan rangkuman kewangan digital

Sebagai sebahagian daripada usaha untuk menggalakkan rangkuman kewangan digital, BNM telah melaksanakan inisiatif e-pembayaran bersasar, seperti kempen e-Duit, yang tertumpu pada perniagaan kecil di kawasan yang tidak dan kurang mendapat perkhidmatan kewangan digital. Kesan positif penggunaan pembayaran digital yang lebih tinggi menunjukkan bahawa ekosistem tanpa tunai bukan sahaja meningkatkan kecekapan operasi, malah mempertingkatkan kesejahteraan kewangan perniagaan kecil. Untuk maklumat lanjut, sila rujuk bab "Menggalakkan Perkhidmatan Pembayaran dan Pengiriman Wang yang Selamat dan Cekap".

Memastikan inisiatif pendidikan kewangan yang inklusif dan berkesan

Melihat kembali kemajuan yang telah dicapai pada tahun 2024, pelaksanaan Rangka Kerja Pengukuran dan Penilaian Pendidikan Kewangan (Financial Education Measurement and Evaluation, FEME)[23] adalah penting dalam menilai keberkesanan program pendidikan kewangan. Pada tahun pertama pelaksanaannya, sembilan ahli dan rakan usaha sama FEN telah menerapkan rangka kerja tersebut.[24] Penilaian ini menunjukkan peningkatan dalam skor celik kewangan, yang disokong melalui perbincangan kumpulan fokus. Rangka Kerja FEME menyokong keperluan program pendidikan kewangan yang berstruktur dalam persekitaran terkawal[25] bagi meningkatkan hasilnya. Usaha ini memerlukan kerjasama erat antara pihak Kerajaan, institusi pendidikan dan sektor swasta untuk menggabungkan program ini ke dalam inisiatif pembinaan keupayaan mereka yang sedia ada.

[22] Kaji selidik FCI 2024 menunjukkan bahawa kesedaran tentang Agensi Bantuan Penyelesaian Kewangan dan penggunaannya kekal rendah, dengan 73% tidak mengetahui kewujudan unit aduan Penyedia Perkhidmatan Kewangan (PPK) dan 52% tidak mengetahui kewujudan perkhidmatan Agensi Kaunseling dan Pengurusan Kredit (AKPK).

[23] Maklumat tentang Rangka Kerja FEME tersedia melalui https://www.fenetwork.my/wp-content/uploads/2024/01/FEME-Framework-Guidelines.pdf

[24] Ahli dan rakan usaha sama FEN yang dinyatakan di atas ialah BNM, Kementerian Pendidikan Tinggi, Suruhanjaya Sekuriti Malaysia, AKPK, Perbadanan Insurans Deposit Malaysia, The Financial Industry Collective Outreach, LeapEd Services Sdn. Bhd., Persekutuan Pengurus Pelaburan Malaysia dan Persatuan Takaful Malaysia. Topik merangkumi konsep kewangan, perancangan persaraan, perancangan pelaburan, literasi kewangan digital, pengurusan risiko peribadi dan pengurusan hutang.

[25] Persekitaran yang direka bentuk untuk menggalakkan pengajaran dan pembelajaran berfokus dan tanpa gangguan, seperti pembelajaran di dalam bilik darjah atau secara dalam talian.